

Янги Ўзбекистонда камбағалликни қисқаритиш орқали фаровон жамият қуриш истиқболлари ва йўналишлари.

Мелибоев Азизжон Низомиддинович, ҚДПИ ўқитувчи

Аннотация: Мақолада Янги Ўзбекистонда камбағалликни қисқаритиш орқали фаровон жамият қуриш истиқболлари ва йўналишлари бугунги куннинг долзарб вазифаси эканлиги акс этган.

Калит сўз: одамлар муносиб ҳаёт кечириши, камбағалликни бартараф этиш, мухтож қатламларини қўллаб-қувватлаш, адолатли жамият

Янги Ўзбекистон – демократия, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари борасида умумэътироф этилган норма ва принципларга қатъий амал қилган ҳолда, жаҳон ҳамжамияти билан дўстона ҳамкорлик тамойиллари асосида ривожланадиган, пировард мақсади халқимиз учун эркин, обод ва фаровон ҳаёт яратиш беришдан иборат бўлган давлатдир.

Янги Ўзбекистонни “ижтимоий давлат” тамойили асосида қуриш мақсад қилиб олинган. Иجتимоий давлат бу, энг аввало, инсон салоҳиятини рўёбга чиқариш учун тенг имкониятлар, одамлар муносиб ҳаёт кечиришига зарур шароитлар яратиш, камбағалликни қисқартириш, демакдир [1].

Янги Ўзбекистонни ўз ҳаётидан рози, бахтли инсонлар мамлакатига, ҳар томонлама ривожланган ижтимоий маконга айлантириш ушбу йўналишдаги ислохотларимизнинг асосий мақсадидир. Биз ушбу жабҳадаги эзгу ишларимизни давом эттириб, ижтимоий адолат тамойили асосида аҳолининг ёрдамга мухтож қатламларини қўллаб-қувватлаш, камбағалликни бартараф этишни давлат сиёсати даражасига кўтардик,[2,199] деган эди Президентимиз.

Давлат раҳбари бугун Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси жадал амалга ошираётганини таъкидлади. Унинг сўзларига кўра, Янги Ўзбекистон:

ҳар бир фуқаронинг ҳаётини янада яхшилаш мақсадида давлат хизматларидан фойдаланиш учун кенг имкониятлар берадиган;

одамлар ўз муаммолари ҳақида очиқ гапириши ва уларнинг ечими учун биргаликда ҳаракат қилишларига барча шароитлар мавжуд бўлган;

ҳамма учун адолатни сўзсиз таъминлаш имкониятини берадиган ҳамда фуқаролари ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун олдида тенг бўлган;

тадбиркорликнинг ривожланиши учун зарур шароитлар яратилган давлатдир. «Бир сўз билан айтганда, Янги Ўзбекистон деганда, ҳар бир фуқароси учун ғамхўрлик қиладиган, очиқ ва адолатли жамият ҳам тушунилади», — дея таъкидлади президент[3].

Мамлакатимиз етакчиси барча давлат органларини халқ билан мулоқот қилиш ва маслаҳатлашишга, фуқароларнинг фикр-мулоҳазаларини инобатга олишга ҳамда ижтимоий яқдилликка эришишга сафарбар этиб, жамият билан мулоқотининг шундай шаклини йўлга қўйди ва уни муваффақиятли амалга ошириб келмоқда. Ҳозирги вақтда шундай ноёб тизим яратилдики, Президентимиз Мурожаатномасининг мазмуни барчамиз учун давлат раҳбарининг мавжуд муаммоларга нисбатан нуқтаи назарлари йиғиндиси эмас, балки жамиятимиздаги барча долзарб масалалар ва муаммоларни қамраб олган, шу билан бирга, давлат ва жамиятни барқарор ривожлантиришга хизмат қиладиган кенг қўламли вазифалар белгилаб берилган яхлит дастурий ҳужжатга айланди. Биз айнан Президентимиз Мурожаатномалари орқали жамиятимизни жипслаштиришга, жамоатчиликнинг, фуқароларнинг ва манфаатлар гуруҳларининг хоҳиш-истакларини энг юқори даражада ҳисобга олишга эришиш йўлидаги муҳим қадамларни ташлашга муваффақ бўлдик[4].

Дарҳақиқат, муҳтарам Президентимиз Ш.М. Мирзиёевнинг 2020 йил 24 январь куни Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида республикамизда камбағалликни қисқартиришни ечими кутаётган долзарб масаласи сифатида кун тартибига олиб чиқилди. Бу борада, Давлатимиз раҳбари шундай ўзига хос ёндашувни илгари сурдики, унга кўра “Камбағалликни камайтириш ойлик ёки нафақа миқдорини кўпайтириш, ёппасига кредит бериш, дегани эмас. Бунинг учун, энг аввало, аҳолини касбга ўқитиш, молиявий саводхонлигини ошириш, одамларда тадбиркорлик ҳиссини уйғотиш, инфратузилмани яхшилаш, фарзандларини ўқитиш, сифатли даволаниш, манзилли нафақа тўлаш тизимини жорий қилиш керак”. [5] Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлигининг ташкил этилиши эса айнан ушбу вазифаларни ижросини тизимли таъминлашда амалий қадамгина бўлиб қолмасдан, юртимизда камбағалликни қисқартириш борасида тарихий институционал ислохотлар амалга оширилаётганининг ёрқин ифодаси ҳамдир.

Мамлакатимизда сўнгги йилларда бу соҳада қатор чора-тадбирлар амалга оширилди. Биринчидан, Ўзбекистонда камбағалликни қисқартиришнинг институционал асослари яратилиб, камбағалликни қисқартириш масалаларини мувофиқлаштирувчи вазирлик ҳамда ушбу йўналишда илмий-тадқиқот ишларини олиб боровчи илмий марказ ташкил этилди.

Ўтган давр мобайнида мамлакатда бевосита камбағалликни қисқартириш борасида халқаро ташкилотлар (БМТ Тараққиёт дастури, Шанхай ҳамкорлик

ташкilotи, ЮНИСЕФ ва бошқалар), молиявий институтлар (Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки) ҳамда ушбу йўналишда илғор тажрибага эга мамлакатлар илмий марказлари (Хитой Камбағалликни қисқартириш халқаро маркази) билан мустаҳкам алоқалар ўрнатилди.

Иккинчидан, пандемия шароитида эҳтиёжманд аҳолини моддий ва номоддий қўллаб-қувватлаш мақсадида жойлардаги тўртта сектор, маҳалла органлари, кенг жамоатчилик вакиллари ҳамда депутатлар билан биргаликда камбағал ва моддий ёрдамга мухтож оилалар рўйхати - "Темир дафтар" тизими ташкил этилди.

Мамлакат миқёсида "Темир дафтар"га 2,5 миллионга яқин аҳолини ўз ичига олган 594,3 минг оила киритилди. Бугунги кунда кам таъминланган оилаларнинг даромад манбаини яратиш орқали 2,2 миллион киши "Темир дафтар"дан чиқарилган.

Учинчидан, Жаҳон банки ва БМТ Тараққиёт дастури каби халқаро ташкилотларнинг таклиф ва тавсиялари асосида аҳолининг минимал истеъмол харажатлари қийматини ҳисоблаш тартиби амалиётга жорий этилмоқда. Мазкур услубиёт Ўзбекистонда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишда муҳим дастаклардан бири бўлиб, ижтимоий стандартларни белгилашда фойдаланилади.

Тўртинчидан, ўрта ва узок муддатларда камбағалликни қисқартиришнинг стратегик мақсадларини белгилаш мақсадида, Жаҳон банки ва БМТ Тараққиёт Дастури экспертлари билан бирга "2021—2030 йилларга қадар Ўзбекистонда камбағалликни қисқартириш стратегияси" умумхалқ муҳокамасига қўйилди. Ҳужжатда республикада камбағалликни қисқартириш учун комплекс ёндашилиб, устувор йўналишлар доирасида чора-тадбирларнинг самарадорлигини ошириш назарда тутилган.

Албатта, бугун мамлакатимизда камбағалликни қисқартириш соҳасида амалга оширилаётган ишлар бу борадаги дастлабки қадамлар ҳисобланади. Бу борада ижтимоий, иқтисодий, маърифий-маданий соҳаларнинг ҳамкорликдаги фаолияти ҳамда амалга оширилаётган ишларнинг шаффофлигини таъминлаш масаласи ҳам муҳим аҳамият касб этади[6,440-441].

Камбағалликни қисқартириш, инсонлар яшаш даражасини ва ҳаёт фаровонлигини ошириш ҳар бир давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида ушбу масалалар давлат раҳбарларининг кўплаб чиқишларида ва халқаро ташкилотларнинг кун тартибида акс этирилган.

Фойдаланилган адабиётлар.

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномаси. 20.12.2022.
<https://president.uz/uz/lists/view/5774>
2. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент: “O‘zbekiston” нашриёти, 2021. – Б. 199.
3. Янги Ўзбекистон деганда, ҳар бир фуқароси учун ғамхўрлик қиладиган, очик ва адолатли жамият ҳам тушунилади. 31 август 2022.
<https://www.gazeta.uz/uz/2022/08/31/new-uzbekistan/>
4. Исмоилов Н. Янги Ўзбекистоннинг янги истиқболлари. 13 январ 2021.
<https://yuz.uz/news/>.
5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2020 йил 24 январдаги Олий Мажлисга Мурожаатномаси. “Халқ сўзи” газетаси, 2020 йил 25 январь, № 19 (7521).
6. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент: “O‘zbekiston” нашриёти, 2021. – Б. 440-441.
7. Musaev, Odil, et al. "Socio-philosophical interpretations of such concepts as" ethnos" and" nation" as social unit." International Journal of Advanced Science and Technology 29.5 (2020): 1936-1944.
8. ЮСУПОВ, Ахроржон. "Cultural, spiritual and ideological factors in increasing the social activity of citizens in society." O‘zbekiston milliy universiteti xabarlari 1.5 (2022).
9. Юсупов, Ахрор. "СУЩНОСТЬ КОНЦЕПЦИИ ПОЛИТИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ГРАЖДАН." Общественные науки в современном мире: политология, социология, философия, история. 2020.
10. Юсупов, А. К. "Роль гражданской активности в демократизации общества." Вопросы политологии 10.9 (2020): 2709-2716.
11. Yusupov, Ahror Kurbanovich. "THE ROLE OF NATIONAL IDENTITY IN INCREASING THE SOCIO-POLITICAL ACTIVITY OF THE YOUTH OF UZBEKISTAN." E-Conference Globe. 2021.
12. Юсупов, Ахроржон, and Баходирхан Кодирхан угли Нуманов. "Кипчаки ферганской долины и их участие в этническом процесса." Ученый XXI века 6-2 (2016).
13. Kurbanovich, Yusupov Akhrorjon. "The Role of National Identity in Increasing the Socio-political Activity of the Youth of Uzbekistan." JournalNX: 177-179.
14. Alimovna, Usmonova Sofiya, and Juraeva Ramziya Abdurahimovna. "The place of ethnotoponyms in toponymy." international journal of social science & interdisciplinary research ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.09 (2022): 300-303.
15. Abdurakhimovna, Joraeva Ramziya. "Lexical-Semantic Features Of Muqimi's Works." Journal of Positive School Psychology (2022): 138-144.